

ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԵԼԻՅ ԵՐԶԱՆԿԱՅԻՇԱՍԿ Տ. ԿԻՐԵՂ Բ. ՊԱՏՐԻԱՐԲԻ

Ս. Արտոյոյ Երջանկայիցասկ Տ. Կիրեղ
Ս. Պատրիարքի երրորդ տարեկիցին ապիւ, Ս.
Եկեղեցիաց Մայր Տաճարին մէջ կատարուե-
աւ Կանդիստուր Բառաձայն Ս. Պատարագ:
Պատարագն եւ Բարագն Փեր. Տ. Սոլիք Ս.
Երեմայ. Տեղեւորան: Փեր. Սրբազանը «Երանի-
ր ունիցի յիշատակ ի Սիոն» բնաբանով անդա-
րձաւ Հանգուցեալ Պատրիարքի կեանքին ու
գործունէութեան եւ ի միջի այլոց բաւ:

Ամենադժուար բաներէն մին ալ այս
կեանքին մէջ բարի յիշատակ քողով, եւ
երախտի ունենալն է մարդոց արժին մէջ:
Նրէ նայի՜ ձեր շուրջը պիտի նկատէ՜ շու-
տով քե անհուն է թիւը անոնց, որոնք խոսի
պէս կ'ապրին, եւ տակաւին ծաղիկ չբացած
եւ պտուղ չտուած կը բարձրանան եւ հովը իր
հոտանքին մէջ առած անոնց անպէտ մեա-
ցորդները կը ֆէկ ու կը քանի անեութեան
անդունդն ի վար:

Շատերը գիտակցութիւնն իսկ չունին կեան-
քին եւ անոր մեծ խորհուրդին: Անոնք կը
ծփան ժամանակի հոտանքին մէջ, նման ջուրի
ալիքներուն վրայ տարութեան տաշտեղե-
րուն, առանց գիտնալու քե ուր կ'երթան:
Անգուր ժամանակը կ'առնէ անոնց գեղեց-
կութիւնը, ուժն ու բարձրութիւնը, վերածե-
լով զիրենք ստերջ ու ունայն խլեակներու:

Ապրիլը լոկ շնչել մը չէ եւ կամ տկուայի
կալու մը ի խնդիր մարդուն նիւթական գո-
յութեան: Ապրիլ իր մեծ եւ բարձրագոյն ի-
մասին մէջ՝ գործակցիլ է Աստուծոյ, բերե-
լով իր բաժինը կեանքի մէջ իրագործուած
արժեքներու մեծ գանձարանին: Բոլոր անոնք
որ չեն գիտէր ստեղծել զոհողութեան մեծ առ-
ուեսին մէջ, կը նմանին աւանդութեան
կոյրերուն, որոնք նստած Տաճարի դռներուն
առջեւ, կը սպասէին Տիրոջ որ պիտի գար
իրենց աչքերը բանալու: Տերը եկաւ ու ան-
ցաւ, առանց իրենց լուր ունենալուն, եւ
Տաճարի պղնձեայ դռներուն գոցուելէն վերջ
միայն անոնք հասկցան քե կորսնցուցած էին
բանկազին պատեհութիւնը կեանքի հրաշքին:

Աստուած իր գերագոյն ստեղծագործու-
թիւնը, մարդկային փրկութեան հրաշքը, ի-

րագործեց մարդով, Յիսուս Քրիստոսով: Ո-
րովեքեւ առանց մարդուն՝ գոյութիւն չունի
Աստուած եւ փոխադարձաբար: Աստուածա-
յին պատգամը երբ երկինքներու վրայ ալ
գրուած քլլայ, ոչինչ կրնայ արժել, եւ կը
մնայ անազգեցիկ. անհրաժեշտ է որ ան առ-
տայայտուի մարդուն միջոցաւ: Ճշմարտու-
թիւն եւ անձնաւորութիւն, անա այն երկու
իրողութիւնները, որոնցմէ մին առանց միւ-
սին ոչինչ կրնայ արժել:

Մարդը աշտանակն է Աստուծոյ լոյսին:
Չեղի ծանօթ են պատմութեան մարդեր՝ որոնք
ժամանակի մութին մէջ կեցած, լոյսի առ-
տանակներ են եղած, իրենց մէջին բարիքը
եւ արժին փաղցրութիւնը բաշխելով խաւա-
րին մէջ նստողներուն:

Երանաւորն Տ. Կիրեղ պատրիարքը, ու-
րուն մանուկան երրորդ տարեկիցն է որ կը
կատարենք այսօր, երբ չեղաւ մեզի մեծ ու
շաղկապ լոյս մը, եղաւ սակայն այդ
լոյսը յաւերժով նախանձաւոր հոգի մը,
լոյսին ի խնդիր աւանդապան ու զոհուող
հուրմ մը: Մեծ աւանդապան մը եղաւ ան,
նման այս Արարի այն մեծ հոգիներուն, ու-
րոնց գերագոյն նիզն է եղած անապատ եւ
անալլայ պահել այս ժառանգութեան կա-
րելի եւ հասկնալի իրաւունքը: Աւանդու-
թիւնը շատերու մէջին մէջ գուցէ աւելոր-
դապատեցութեան համարժեք, մեծած բանե-
րու գոյութիւնն ու վերապրումը նշանակէ:
Ճշմարիտ աւանդութիւնը այս Հաստատութեան
համար ուրիշ բան չէ, բայց կրօնական ջեր-
մեղանդութեան ոգին, իմաստութեան եւ ան-
նկուն փառութեան ոգին, եւ հոգեւոր եւ ի-
մացական լուսաւորութեան գործը:

Կրօնական այս Հաստատութիւնը ինչպէս
կրնար չունենալ այդ երեւակ սրբութիւն-
ները, երբ հոգեւոր կեանքի հրաշալիք ծա-
ղիկն արմատները նոյն այն հոգին մէջ մկր-
տուած կը սնանին, որուն վրայ աստուածա-
յին Վարդապետը իր երկաւոր առաքելու-
թեան գերագոյն տարիները ապրեցաւ:

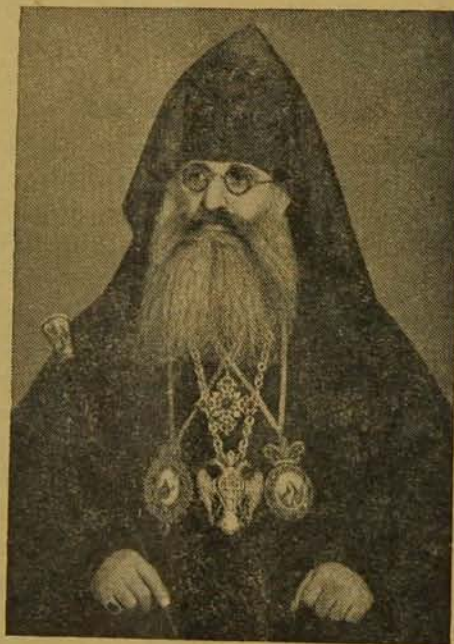
Հաւաստի այդ սպասարկութիւնը կրնա՞յին
միքէ Սիոնի այս բարձունքին վրայ պահել
եւ անեցնել հաւաստին լոյսը, երբ չունե-
նային հոգեկան անհրաժեշտ փառութիւնը,
պահպանելու նուիրական իրաւունքները,

մեր «փոքրիկ հոսիւն», հաւասքն ու եկեղեցին արժեւորելով աշխարհի հզօրագոյն միւս եկեղեցիներուն հետ առաջին նոյն գիծին վրայ: Իսկ առանց իմացական եւ հոգեւոր լուսաւորութեան գործին ի՞նչպէս կարելի պիտի ըլլար իմաստուն տեսնելներ հանդիսանալ իմացական եւ հոգեկան այս ժառանգութեան: Ս. Արթուրյ ձեռագիրներու հաւաքածոն ինքնին պիտի բաւէր գերագոյն փաստը ըլլալու Հաստատութեան հոգեւոր ու մշակութային կեանքին:

Ի՞նչպէս կրնային չըլլալ ու չպահուիլ այս բոլորը, քանի որ դարեւոր Հայաստան աշխարհի բոլոր ծայրերէն մեր ժողովուրդի

պատկերով իր համեմատ հիգերը, գոհացում տալու այս ազգապարծան Հաստատութեան բազմապիսի կարիքներուն:

Յաւէտ անմոռանալի պիտի մնան այս Հաստատութիւնը սիրող իր յաջորդներու մը, քանի որ հոգիին մէջ, այն կորովն ու գոհաբերման ոգին, զոր ան ցոյց տուաւ իր գահակալութենէն առաջ, եւ յետոյ Պապեստինի աղէտի ընթացքին, երբ չարագործ ձեռքեր պան մը ուղեցին վստահել Հաստատութեան կարգ ու սարքը եւ ապա գոյութեան իրաւունքը: Այդ օրերուն, անկէա մեր մեծ եւ նշանաւորին Հայրապետներու ոգիովն ու կո-

բարեպաշտ ուխտաւորութեան ալիքներ են հասեր հոս եւ քափեր կրօնական այս Հաստատութեան մէջ իրենց հոգիին գեղեցկագոյն գանձերը: Եթէ հպիւք այս Հաստատութեան պատերուն, պիտի սարսուտան ձեր մասները, հաղորդուած ըլլալուն համար մեր մեծ նախնեաց հաւասքին:

Բազմաբնուէր եւ քաղաքացիական Սրբազանին երախտիքը ազգապարծան այս Հաստատութեանը մէջ: Իբրեւ ուսուցիչ, եւ տեսուչ մեր զոյգ կրթարաններուն, իբրեւ լուսարարապետ եւ արտաքին յարաբերութեանց մարդը եւ հուսկ ապա գահակալը այս Արթուրին, անկէա քաւ իր կարելին, յանախ բազմա-

րովովը ամբապինդ, զլեց անցաւ բոլոր արգելներէն ու դժուարութիւնները, վերածելով ինքզինքը մեծ ու ամբապինդ վաճառի մը՝ ընդդէմ բեկամիի հարուածներուն, եւ կամ նման այն նաւապետին, որ նաւու կողքին վրայ բացուած ծակը գոցելու համար իր մարմինը գործածեց իբրեւ խցան, փրկելու համար նաւը իր մէջիններով:

Երախտախառն զգացումով կենանք իր յիշատակին առջեւ, իրեն նման սիրելով ու պահպանելով այս ժառանգութիւնը, որուն կամաւոր նահապետը եղաւ ինքը, անոր առաջնակին վրայ ինքզինքը բոլորանուէր աշխատեցնելով: